

IVAN CANKAR

KRALJ NA BETAJNOVI

Drama je pomembna predvsem zaradi svoje idejne vsebine;

- V usodi Kantorja je posebljena ideja močne osebnosti, njene volje do moči pa tudi cinizma, s katerim se dvigne nad vsakdanje moralne predstave.
- V Maksu, ki Kantorja razkrinka in pade kot njegova žrtev, se odkriva ideja nonkonformizma.
- V prizoru Kantorjevega mešetarjenja z župnikom za oblast in v sklepu drame, kjer zbrani tržani nazdravljajo ciničnemu morilcu, se oglašata satira na meščansko družbo.
- Proti koncu drame prihaja v ospredje še ideja etične krivde in očiščenja - predstavlja jo Kantor, ki se muči s svojo vestjo in se celo javno izpove zločina.
- V Kralju na Betajnovi se oglašata ideja proletarskega odpora.

DRAMATURGIJA, ki jo Cankar uporablja za ponazoritev kriminalne dramske zgodbe, ima svoj izvir v ljudski igri 19.st., utemeljeni v romantično realistični tradiciji. Cankar jo je v drami obnovil, izboljšano in oplemeniteno s prijemi Ibsenove analitično miljejske drame. Osnova Cankarjevi dramaturgiji je dramatično čustveni, fabulativno napeti ton ljudske igre, ki ga barva impresionistična barvitost razpoloženja in dialogov.

KOLIKO JE V DRAMI REALIZMA IN S ČIM GA PRESEGA :

V smislu predstavitve življenja v zgodovinsko konkretnem času in prostoru je drama realistična, pomembna plast v tej drami pa je že tudi socialistična miselnost - Maks je napovedal volji do moči boj v imenu morale.

OBNOVA :

Dejanje je postavljeno na Betajnovo, kjer ima gospodar Kantor svojo tovarno in krčmo. V krčmo je stopil mladi Maks Krnec, razočaran nad svojo preteklostjo in čeprav je izgubil vse kar je imel (tudi Francko), je vendar v sebi obdržal ponos in maščevalnost vagabunda. Ko je Maks pil v krčmi, pa je v gostilnico prišla še Nina. Nina je bila bolna hči Kantorjevega bratranca, Maks pa je takoj vedel da je pravzaprav bolna zaradi strahu pred krikom, ki ga je slišala, ko je Kantor zadavil njenega očeta. Kantor je s tem umorom dobil denar in se tako postavil na noge, da pa se slučajno ne bi kaj pripetilo, je Nino poslal v kloster.

Zaradi tega dejanja, in pa da bi maščeval propad svojega očeta, dokaže njegov zločin kar z uprizoritvijo umora;

MAKS: Ali zdaj se mora dovršiti, kakor že bodi... Umoril ga je, oče, in jaz sam vam pokažem, kako ga je zadavil. Poglejte mu v #